

A photograph of a man and a woman laughing joyfully. The man is on the left, wearing a blue t-shirt, and the woman is on the right, wearing a white top. They are both smiling broadly with their eyes closed. The image is framed by a blue speech bubble outline.

kruis tochten

toneelgroepamsterdam
van alan ayckbourn regie ivo van hove

kruistochten

Kruistochten ging in juni 2004 in première en werd lovend ontvangen door publiek en pers. Voor zijn rol als rokkenjager Norman werd Hans Kesting genomineerd voor de Louis d'Or. De voorstelling werd geselecteerd voor het Theaterfestival 2005.

rolverdeling op de achterzijde

van alan ayckbourn

regie ivo van hove

dramaturgie bram de sutter

vertaling janine brogt

scenografie/licht jan versweyveld

geluid richard janssen, bram de sutter

video erik lint

kostuums an d'huys

dierentrainer sabine van der helm

coproductie holland festival

assistentie regie jorinde keesmaat

assistentie scenografie roel huisman

hoofd techniek & productie götz schwörer

productieleiding martin taminiau

techniek tim maks van den broek / arist richartz

(1e inspiciënten), emile bleeker, anthony olthof,

hans pieksma, andré smal, ruud de vos

kostuumatelier margriet beentjes (kleedster),

farida bouhbouh, wim van vliet (hoofd)

decor uitgevoerd door atelier amsterdam

castingadviezen hans kemna

fotografie jan versweyveld

grafisch ontwerp jan versweyveld, roddy mac mahon

publiciteit wietske van soelingen

druk ssp amsterdam

Speelduur

Deel 1 18:00* - 19:25 | Pauze 30 minuten

Deel 2 19:55 - 21:15 | Pauze 30 minuten

Deel 3 21:45 - 23:05

* zo aanvangstijd 16:00, einde 21:05

synopsis

Kruistochten bestaat uit drie stukken: Tafelmanieren, Woongenot en In een groen, groen, groen, groen. Vanuit drie verschillende perspectieven zien we de gebeurtenissen die tussen zaterdagmiddag en maandagochtend in een landhuis plaatsvinden. Het huis behoort toe aan een invalide, tirannieke moeder, die verzorgd wordt door haar jongste dochter Annet. Op zaterdagavond komen Annets broer Rik en zijn vrouw Sarah naar het ouderlijk huis om voor moeder te zorgen, zodat Annet een weekendje weg kan. Sarah en Rik vermoeden dat ze een uitje heeft geboekt met Tom, de veearts die Annet regelmatig opzoekt. Het blijkt echter zwager Norman, getrouwd met zus Ruth, te zijn die er met Annet tussenuit wil voor een opwindend weekend. Op het laatste moment besluit Annet toch liever thuis te blijven. De in de steek gelaten Norman blijft als een adelaar rond het huis hangen. Wanneer later ook Ruth opdaagt en iedereen op de hoogte is van het geplande weekend, leiden jarenlange verzwegen gevoelens tot een reeks van tragische en komische verwickelingen. Alle veilige opvattingen over huwelijk en huwelijkstrouw raken op drift. Hoelang is liefde houdbaar? En hoe overleef je het huwelijk?

personages

Norman (Hans Kesting) is het meest extreme personage in Kruistochten. Hij lijkt een bron van energie tussen de andere personages. Zijn tragiek is dat hij denkt dat zijn vrouw Ruth niet zo hartstochtelijk van hem houdt als hij van haar. Daarom meet hij zich de rol aan van rebel. Hij is in eeuwig protest tegen zijn vrouw, tegen alle vrouwen en tegen het establishment.

Ruth (Renée Fokker) werkt en leeft als een manager en benadert iedereen als een zakenpartner. Haar huwelijk ziet ze als een contract: eenmaal afgesloten dient het nageleefd te worden. Eigenlijk moet deze perfecte zakenvrouw een bril dragen, maar omdat ze dat niet doet ziet ze de werkelijkheid niet zoals die echt is.

Rik (Fred Goessens) is het eeuwige kind: hij ontwerpt spelletjes en wordt delirisch bij het vertellen van flauwe mopjes. Hij heeft geen enkele voeling met grotere krachten in de wereld. Met zijn vrouw Sarah heeft hij een evenwicht gevonden. Een grote passionele liefde is hun huwelijk niet, maar ze hebben elkaar wel nodig.

Sarah (Marieke Heebink), echtgenote van Rik en moeder van twee kinderen, voert een heilige strijd om de familie als hoeksteen van de maatschappij te redden en is bezeten door zucht naar controle. Bij Sarah zijn alle geneugten altijd ook weer boetedoening. Haar gezin is het model waarlangs ze alles meet.

Annet (Karina Smulders) zorgt thuis voor haar oude moeder. Ze besteedt geen enkele aandacht aan het huis, noch aan haar kapsel en kleding. Waarom zou ze ook? Haar relatie met Tom is een 'eeuwige verloving'. Ze geniet van de spanningen die er tussen Tom en Norman ontstaan, alsof er twee ridders strijden om haar hart.

Tom (Roeland Fernhout) is een contactgestoorde veearts, die de taal van de liefde niet begrijpt. De kat des huizes is zijn excuus om regelmatig over de vloer te komen, maar tot irritatie van Annet maakt hij nooit een amoreuze avance. Hij wil wel leren over de liefde, maar de adviezen die hij krijgt zijn kwaadaardig (Norman) of voor hem onbegrijpelijk (Ruth).

auteur
alan ayckbourn

Alan Ayckbourn is één van de succesvolste toneelauteurs van de twintigste eeuw. Hij schreef meer dan zestig toneelstukken en zijn werk is in meer dan veertig talen opgevoerd. Ayckbourn staat bekend om zijn komedies, die in een terloopse lichtvoetige stijl de verborgen pijn van relaties en het huwelijksleven tastbaar maken.

Ayckbourn werd in 1939 in Londen geboren. Zijn vader was eerste violist bij het London Symphony Orchestra en zijn moeder schreef korte verhalen en novelles. Toen Ayckbourn acht was, gingen zijn ouders uit elkaar. De jonge Ayckbourn bracht een groot deel

van zijn kindertijd door in bioscoopzalen. De films die hij daar zag vormden een belangrijke basis voor zijn schrijfstijl: de structuren van zijn stukken hebben vaak een cinematografisch aspect. Ayckbourn schreef *Kruistochten* (*The Norman Conquests*) in 1973. Hij zegt over het huwelijk en relaties: 'Ik denk dat mensen niet gemaakt zijn om lang met elkaar samen te leven, de huwelijken om me heen zijn ofwel problematisch of saai. Toch staan de seksen dichter bij elkaar dan ze denken, ondanks het onbegrip, voortdurende strijd en teleurstellingen.'

regie
ivo van hove

Ivo van Hove is sinds 2001 als regisseur en directeur aan Toneelgroep Amsterdam verbonden. Kruistochten is de eerste komedie van Ayckbourn die Van Hove regisseerde en tevens het eerste deel van de huwelijkscyclus die hij bij Toneelgroep Amsterdam maakte. De overige delen zijn Scènes uit een huwelijk, Het temmen van de feeks en Perfect Wedding. Naast zijn werk bij Toneelgroep Amsterdam is Ivo van Hove ook gastregisseur bij De Nederlandse

Opera en bij diverse buitenlandse gezelschappen. Hij ontving tal van prijzen in binnen- en buitenland, waaronder de Prijs van de Kritiek 2007 en de Prosceniumprijs 2008 samen met Jan Versweyveld. Van Hove regisseert dit seizoen de nieuwe voorstellingen Teorema (Pier Paolo Pasolini) en Zomertrilogie (Carlo Goldoni). In reprise gaan Opening Night, Romeinse tragedies, La voix humaine en Angels in America.

stilstaan met bonzend hart

ivo van hove over kruistochten

‘Kruistochten is een trilogie van stukken waarin Alan Ayckbourn laat zien hoe het verval tot kleinburgerlijkheid een inerte maatschappij oplevert. De mens is een door en door kleinburgerlijk wezen dat al zijn dierlijke, avontuurlijke, heroïsche of revolutionaire impulsen verloren is. De mens is volgens Ayckbourn behoudsgezind en dat heeft vanzelfsprekend gevolgen op maatschappelijk vlak.

Tijdens de voorbereidingen moest ik erg vaak aan mijzelf en mijn vriendenkring denken. Er schuilt veel van onszelf in deze personages. Alan Ayckbourn laat ons in een spiegel kijken, dat is zijn grote kracht. Hij laat zich schaamteloos door zijn eigen leven, zijn eigen familie en vrienden, inspireren, maar hij slaagt erin deze anekdotiek te overstijgen. Een ‘Molière van onze tijd’ is hij genoemd. Terecht. Maar zijn blik op het burgerlijk milieu waarin hij opgroeide en nog steeds vertoeft is humaan, niet grauw, grimmig soms, maar niet voor lang. Overal hoort Ayckbourn hartjes bonzen en bloed stromen. Met heel veel empathie, maar soms ook hard afstandelijk, tekent hij een maatschappelijk beeld waarin de mens tot stilstand is gekomen. Het huwelijk is een

instituut dat ware gevoelens vernietigt.

De mens is stuurloos geworden in een wereld zonder God, goden en politiek. In de wereld volgens Ayckbourn zijn er geen hogere instanties die zin geven aan ons alledaags bestaan. De familie zou de hoeksteen van deze maatschappij moeten zijn, maar de familie lijdt aan sclerose. Niemand wil het ouderlijk huis bezoeken. Vader lijkt overleden te zijn en heeft een leven lang als een struisvogel geleefd, kop in het zand. Moeder, eens een wellustige avontuurlijke vrouw is verworden tot een passief, bedlegerig en egocentrisch mens. Ruzies zijn vogelgekewetter, geen conflicten van grote visies. Zelfs de kat is ziek, maar vlucht in de boom en wil niet genezen worden. Het is een wereld om mee te lachen, maar ook om zachtjes bij te huilen.

Kruistochten is een ‘condition humain’, maar niet cynisch, niet sarcastisch, wel vervuld van acceptatie. Er is niet veel te hopen en te willen. Tussen man en vrouw zijn er wel lustgevoelens, maar dat zijn slechts momenten van tijdelijke aard. De beschaving heeft ons wel tafelmanieren geleerd maar heeft ons niet dichterbij elkaar gebracht.’

kruistochten

amsterdam stadsschouwburg (020 624 23 11) wo 2, do 3, za 5, zo 6*, wo 9, vr 11, za 12 sep | **tilburg schouwburg** (013 543 22 20) di 15, wo 16 sep | **gent ntgent/schouwburg** (0032 9 225 01 01) vr 18, za 19 sep | **leeuwarden de harmonie** (058 233 02 33) di 22, wo 23 sep | **zwolle odeon/spiegeltheater** (038 428 82 88) vr 25, za 26 sep | **amsterdam stadsschouwburg** (020 624 23 11) di 29 sep, vr 2, za 3, di 6, wo 7, vr 9, za 10 okt 09 | aanvangstijd 18:00u / *16:00u | wijzigingen voorbehouden

toneelgroep amsterdam

Toneelgroep Amsterdam is het stadsgezelschap van Amsterdam en het grootste toneelgezelschap van Nederland. Met 300 voorstellingen en tien producties per seizoen is TA een toonaangevend en innovatief repertoiregezelschap van internationale allure dat wordt geleid door Ivo van Hove. Kern is een ensemble van 21 acteurs. Bekende voorstellingen zijn Angels in America, Romeinse tragedies, Het temmen van de feeks, Rouw siert Electra, Kruistochten, Opening Night en Scènes uit een huwelijk. TA-2 is het platform van TA voor de ontwikkeling van (regie)talent. TA-junior verzorgt educatieprojecten en juniorvoorstellingen voor en door jongeren. TA-extra is de verzamelnaam voor alle randprogrammering zoals inleidingen en workshops. TA-alliantie werkt samen met mightysociety van regisseur Eric de Vroedt en met Female Economy van Adelheid Roosen.

ensemble

barry atsma, kitty courbois, jacob derwig, roeland fernhout, renée fokker, fred goessens, janni goslinga, marieke heebink, fedja van huêt, chico kenzari, hans kesting, hugo koolschijn, hadewych minis, chris nietvelt, celia nufaar, frieda pittoor, alwin pulinckx, halina reijn, eelco smits, karina smulders, leon voorberg

subsidiënten X Gemeente Amsterdam X X O N D E R N O S T R I M L T U U R N E J L E M S C H A P	sponsors Founding partner Rabobank
--	--

www.tga.nl
info@tga.nl
marnixstraat 427
1017 pk amsterdam
t: (020) 795 99 00
f: (020) 795 99 01

9|10

la voix humaine

van **jean cocteau**
regie **ivo van hove**
okt t/m dec 09, jun 10

romeinse tragedies

van **william shakespeare**
regie **ivo van hove**
coproductie holland festival, de munt
brussel, kaaitheater brussel, muziektheater
transparant, blndman
okt, nov 09

teorema

première
naar **pier paolo pasolini**
regie **ivo van hove**
productie toneelgroep amsterdam/
ruhrtriennale bochum
dec 09

angels in america

van **tony kushner**
regie **ivo van hove**
dec 09

zomertrilogie

première
van **carlo goldoni**
regie **ivo van hove**
jan t/m apr 10

la grande bouffe

première
naar de film van **rafael azcona** -
francis blanche - **marco ferreri**
regie **johan simons**
productie toneelgroep amsterdam/
ntgent
feb t/m mei 10

ubu

première
van **alfred jarry/simon stephens**
regie **sebastian nibling**
productie toneelgroep amsterdam/
schauspielhaus essen
apr, mei 10

opening night

van **john cassavetes**
regie **ivo van hove**
productie toneelgroep amsterdam/
ntgent
jun 10

ta-2

glengarry glen ross première
van **david mamet**
vertaling/regie **eric de vroedt**
productie toneelgroep amsterdam/
toneelschuur producties
sep, okt, dec 09

rashomon-effect

première
geïnspireerd op rashomon,
de film van **akira kurosawa**
tekst/regie **joachim robbrecht**
productie toneelgroep amsterdam/
frascati producties
jan 10

ta-alliantie

mightysociety7 première
tekst, concept & regie **eric de vroedt**
powered by toneelgroep amsterdam
feb t/m apr 10

annet, zus van rik en ruth
karina smulders

tom, veearts en huisvriend
roeland fernhout

norman, man van ruth, zwager van annet
hans ke sting

ruth, vrouw van norman, zus van annet
renée fokker

rik, man van sarah, broer van annet
fred goessens

sarah, vrouw van rik,
schoonzus van annet
marieke heebink

jaap, kat des huizes